

**मुख्यवार्ता:**

- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी प्रावोचत् यत् निर्धनजनेभ्यः सर्वोत्तमोपचारसौ विध्यप्रदानम् प्रशासनस्य उच्चतमा प्राथमिकता वर्तते। असौ महाराष्ट्र राज्ये नागपुरे विविध विकास परियोजनानां उद्घाटनं शिलान्यासं च विहितवान्।
- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य आकाशवाणीतः प्रसार्यमाने मनकीबात इत्येतस्मिन् कार्यक्रमे वस्त्रापशिष्टानां समाह्वानानि समग्रविश्वाय व्याकुलतायाः एकं बृहत्तमं कारणमिति उक्तवान्। देशे एतेभ्यः समाह्वानेभ्यः निवारणाय अनेकाः प्रशंसनीयप्रयासाः विधीयन्ते इत्यपि प्रशंसितवान्।
- गृहमन्त्री अमितशाहः अद्य बिहार राज्ये अष्टशत कोटि रूप्यकाणां विभिन्न – विकास परियोजनानां लोकार्पणं शिलान्यासं च विहितवान्।
- छत्तीसगढराज्यस्य बीजापुरजनपदे अद्य पञ्चाशत्सङ्ख्यकाः माओवादिनः आत्मसमर्पणं कृतवन्तः।
- अद्य सम्पूर्णे हि भारते हिन्दू- नववर्षः आमन्यते।

**प्रधानमन्त्री-महाराष्ट्र-छत्तीसगढयात्रा**

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी प्रावोचत् यत् निर्धनजनेभ्यः सर्वोत्तमोपचारसौविध्यप्रदानम् प्रशासनस्य उच्चतमा प्राथमिकता वर्तते। असौ प्रोक्तवान् यत् आयुष्मान्- भारतयोजनायाः अन्तर्गतम् कोट्यधिकाः जनाः निःशुल्करूपेण उपचारसौविध्यानि स्वीकुर्वन्ति। श्रीमोदी अद्य महाराष्ट्रराज्ये नागपुरे माधव- नेत्रालय- प्रीमीयर- सेण्टर इत्यस्य आधारशिलां संस्थापयन् सूचितवान् यत्र जनौषधिकेन्द्रेषु निर्धन- मध्यमवर्गेभ्यः जनेभ्यः अल्पमूल्येषु औषधानि समुपलभ्यन्ते इति। प्रधानमन्त्री प्रोक्तवान् यत् साम्प्रतिकेषु वर्षेषु चिकित्सकीयमहाविद्यालयानां एम्ससंस्थानां सङ्ख्या द्विगुणिता जाता। तत्रैव चिकित्सकीयासनानि त्रिगुणानि जातानि। प्रधानमन्त्री अत्रावधौ निःस्वार्थसेवायै राष्ट्रियस्वयंसङ्घसेवकानां प्रशंसां कृतवान् अथ च तेषाम् अनुशासितापत्साहाय्य- प्रयासानां तुलना समराङ्गणे उपस्थितैः सैनिकैस्सह कृतवान्। असौ राष्ट्रियभावनायाः प्रेरणायै आर.एस.एस. संस्थापकाभ्यां डॉकेशव हेडगेवार- माधवराव- गोलवकर इत्युभाभ्यां श्रेयः प्रदत्तः। एतस्मिन् कार्यक्रमे आर.एस.एस. प्रमुखः मोहनभागवतः केन्द्रीयमन्त्री नितिनगडकरी मुख्यमन्त्री देवेन्द्रफडणवीसः च उपस्थिताः आसन्। नागपुरे प्रधानमन्त्री सोलर डिफेन्स एण्ड एयरोस्पेस- लिमिटेड इत्यस्मिन् लोइटरिंग – म्यूनिसन- परीक्षण- रेंज इत्येतस्य यू.ए.वी इत्यस्य च उद्घाटनं कृतवान्। इतः प्राक् दीक्षाभूमिं गत्वा भारतीयसंविधानस्य मुख्यशिल्पकाराय बाबासहेब बी.आर. अम्बेडकराय श्रद्धाञ्जलिं समर्पितवान्।

**मनकीबातकार्यक्रमः**

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य आकाशवाणीतः प्रसार्यमाने मनकीबात इत्येतस्मिन् कार्यक्रमे उक्तवान् यत् वस्त्रापशिष्टानां समाह्वानानि समग्रविश्वाय व्याकुलतायाः एकं बृहत्तमं कारणं विद्यते। असौ प्रावोचत् यत् एकप्रतिशतादपि अल्पानां वस्त्रापशिष्टानां नवीनवस्त्रेषु पुनर्चक्रणं भवन्तीति। अनेनोक्तं यत् भारतं विश्वस्य तृतीये देशो विद्यते यत्र सर्वाधिकं वस्त्रापशिष्टम् अपसारितं भवति परञ्च हर्षस्य विषयोऽयं विद्यते यत् अस्माकं देशे एतेभ्यः समाह्वानेभ्यः निवारणाय अनेकाः प्रशंसनीयप्रयासाः विधीयन्ते।

अत्रावधौ जलसंरक्षण विषये प्रवदन् प्रधानमन्त्री सन्तोषं प्रकटितवान् यत् विविधेषु राज्येषु जलसञ्चय - सम्बद्धेषु कार्येषु तीव्रता समागतास्ति। श्रीमोदिना अग्रे कथितं यत् अस्मिन्नेव वर्षेऽपि “कैच द रेन” इत्यस्मै अभियानाय युद्धस्तरे व्यवस्थाः सम्पादिताः। श्रोतृन् च समाहूतवान् यत् ते इदमभियानम् जनान्दोलनत्वेन निर्मातुं कार्यं कुर्वन्तु इति।

एतदतिरिच्य विद्यार्थिनः ग्रीष्मकालिकावकाशावधौ रचनात्मकानि कार्याणि कुर्युः इति परामर्शं प्रदत्तवान्। श्रीमोदिना सङ्घटनानि विद्यालयाः सामाजिकसंख्याः च संसूचिताः यत् तैः ग्रीष्मकालिकानां क्रियाकलापानाम् आयोजनं करणीयमिति अपि च स्वकार्यक्रमान् **हैशिंग- माई हॉलिडेज** इत्यत्र विनिमयं कुर्वन्तु। अपरत्र प्रधानमन्त्रिणा युवभ्यः **माई भारत** **त्र्यभिन** **नामधेयकत्वेन** दिनदर्शिकात्वेन प्रदर्शितम् सूचीगतपटलम् चर्चितम् यद्वि अस्य वर्षस्य ग्रीष्मकालिकावकाशाय निर्मितमस्तीति। प्रधानमन्त्री साम्प्रतिके एव समये निष्पन्नायां खेलोइण्डिया पैरागेम्स क्रीडायां क्रीडालूनां प्रदर्शनं प्रशंसितवान्। अयं कथितवान् यत् एतासु क्रीडासु अस्मिन् वर्षे इतोऽपि अधिकाः क्रीडालवः भागं स्वीकृतवन्तः। अनेन हि अभिज्ञायते यत् पैराक्रीडाः लोकप्रियाः भवन्तीति। अन्ताराष्ट्रिययोगदिवसस्य अवशिष्टेभ्यः शतदिवसेभ्यः पूर्वं प्रधानमन्त्री योगचर्यां दैनन्दिनजीवने पालयितुं जनैः आग्रहं कृतवान्। चैत्रनवरात्रेः मङ्गलावसरे जनेभ्यः शुभकामनाः यच्छन् स्वकार्यक्रमं समापितवान्।

#### नव संवत्सरः

सम्पूर्णे हि भारते अद्य पारम्परिकरीत्या हिन्दूनववर्षेः परिपाल्यते। एषः नवसंवत्सरः इत्यपि उच्यते। अस्य आरम्भः चैत्र- शुक्ल- प्रतिप्रदायाः तिथौ भवति देशस्य विभिन्नेषु भागेषु विभिन्ननामभिः एषः उत्सवः जनैः आमन्यते। महाराष्ट्रे गोवायां च अयं गुडीपडवा, आन्ध्रप्रदेशे- कर्णाटके च उगादि, कश्मीरे नवरेहः, मणिपुरे सजिबु चैरोबा, असमराज्ये बिहु, सैन्धवहिन्दूजनाः च चेती चाँद इत्यभिनामधेयकत्वेन आमन्यन्ते। अस्मिन् अवसरे राष्ट्रपतिः उपराष्ट्रपतिः, प्रधानमन्त्री च जनेभ्यः शुभकामनाः प्रदत्तवन्तः।

#### अमितशाहः-बिहार

गृहमन्त्री अमितशाहः अद्य बिहारे अष्टशत- कोट्धिक- रूप्यकाणां विभिन्न – विकास परियोजनानां लोकार्पणं शिलान्यासं च विहितवान्, पटनायां राज्यस्तरीय सहकारिता सम्मेलनस्य उद्घाटनावसरे श्रीशाहः स्वतन्त्रतायाः पञ्चसप्ततिवर्षाणाम् अनन्तरं सहकारिता- क्षेत्रस्य – कृते एकस्य मन्त्रालयस्य सङ्घटनाय प्रधानमन्त्रिणं नरेन्द्रमोदिनं प्रशंसितवान्।

#### छत्तीसगढ राज्यम्

छत्तीसगढस्य बीजापुरजनपदे अद्य पञ्चाशत्सङ्ख्यकाः माओवादिनः आत्मसमर्पणं कृतवन्तः। येषु त्रयोदश- माओवादिषु अष्टषष्टिलक्षरूप्यकाणां पुरस्कारराशिः घोषितः आसीत्। राज्ये एतस्मिन् बृहत्तमं सामूहिक- आत्मसमर्पणमस्तीति सूच्यते।

#### म्यांमार भूकंप

म्यांमार देशस्य माण्डलेक्षेत्रस्य निकटवर्तिनि क्षेत्रे पञ्च दशमलव एकम् परिमितात्मकः भूकम्पः समागतः। यू.एस्. भौगोलिक- सर्वेक्षणानुसारं शुक्रवासरे भूकम्पस्य तीव्रता सप्त दशमलवाधिकं सप्त परिमाणकी परिलक्षिता। अस्मिन् भूकम्पे मृतकानां संख्या सप्तदशशतसंख्यका जाता। सममेव मार्गाः भवनानि संचारसाधनानि क्षतिग्रस्तानि जातानि। अनेन भूकम्पेन माण्डलेक्षेत्रस्य विमान पत्तन स्थानकं अपि दुष्प्रभावितम्, येन सहाय्योद्धारकार्ये सारल्यं न सम्भवति।

॥ **ति वार्ताः** ॥